

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetésdíjak és reclamatiók küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — Hirdetési díjak: Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyiltér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési felhívás

a

B É K É S

1871-ik év második negyedére.

A folyó év első negyede végéhez közeledvén, ez alkalomból lapunkat a t. közönség szíves pártfogásába ajánljuk, felkérve különösen évnegyedes előfizetőinket, hogy megrendeléseiket idejekorán megújítani sziveskedjenek.

Az előfizetési pénzek beküldésére a postai utalványozást — mint célszerű módot — ajánljuk.

Előfizetési feltételeink lapunk homlokán olvashatók.

Üres szavak.

A „Békés” 18-ik számában megjelent szarvasi levél „mint általános demokratikus elvet” állítja fel azon indítványát, hogy „a mi demokrat szellemű protestans egyházunkban ne legyenek privilegisált presbyterek, de érdemeik szerint a nép által választottak.”

Minden szó, minden fogalom üres, csalékony, sokszor félrevezető, mely nem a gyakorlati életből van elvonva. Ide tartoznak az idézetből: demokratikus, elv, privilegisált, érdem, választottak.

TÁRCA.

A műkedvelői előadás.

— Marc. 20-án —

A régen várt előadás tehát hétfőn csakugyan megtörtént. A közönség nemes buzgalommal sietett minél nagyobb számban megjelenni, hogy a kitűzött cél annál inkább elérjék — és tegyük hozzá, hogy a kíváncsiságnak is kijusson az ő tápláléka. — Épen megyebizottmányi gyűlés lévén a vidékiek is igen szép számmal jelentek meg, úgy hogy a különben elég tágas terem zsúfolásig megtelt, s így az előadás célja, a négyzet alapját növelni, várakozáson felül sikerült.

Mint mondám a kíváncsiságnak is nagy érdeme volt a közönség gyűjtésben nagy részben, azonban elmentünk megnézni azokat, kik talán először léptek fel közönség előtt ily minőségben, kik félre tévők a helyzet kényes oldalát, s csak azt tekinték, hogy fellépésük által oly cél elérését segítik elő, melynek minden nemesebb kebel meghozza áldozatát, s mely a humanitás legáldásosabb kifolyása.

Igy fogván fel a dolgot criticának nincs, nem lehet helye, s magasabb műélvezetet nem kerestünk az előadás folyamában, arról megvultunk győződve, hogy minden közreműködő igyekvők ha nem is a várakozásnak — hanem csak valljuk meg: az önbiuságnak — annyira-mennyire elegendeni.

Félreértés elkerülése tekintetéből megjegyzem, hogy jelen soraim írása közben azon „nép” áll szemem előtt, melynek egyik szószólójául az említett levél aláírója mutatja be magát.

Állván a demokrácia abban, hogy az uralkodásban az államférfi részének lehető nagy száma közvetve, vagy közvetlen, egyenlő mértékben részt vegyen, természetesen, hogy a demokrácia lételeme: minél nagyobb egyenlőség legyen, miveltségben, szabadságszeretben, vagyis áldozatkészségben. A vagyonbeli egyenlőség még valahogy csak megjárna, dacára a földosztási vágyak gyönyörűsége virágzásának. Miveltség dolgában annyira különbözünk egymástól, hogy míg az állampolgárság egy része, különösen az önkormányzatra vonatkozó ismeretekben és gyakorlottságban, Európa bármely népe mellett becsülettel megállhat, addig a másik, még pedig a számszerint túlnyomó rész, nemcsak a legelemibb ismeretek, de még ezek kulcsa, az olvasás tudása nélkül is szükölködik. Ezen túlnyomó rész előtt a demokrácia csak úgy a távolban rezgő délibáb; ezen rész a demokratikus jogok öntudatos gyakorlója nem lehet; ezen rész szájában a demokráciára vonatkozó bármely kifejezés pusztán hang. — Ezen értelmi fejletlenségéből következik, hogy nála — azon nagy részénél — a szabadság képe is eltorzított alak. Szabadságnak tartja saját cselekvésterének határtalanságát, másénak határoltságát. A felette állókat magához lerántani, a szerinte alatta állókat magáig feljutni nem engedni — ez nála szabadságra, egyenlőségre törekvés. S ha legalább még ezen hamis nivellirozásban is következetes volna! Amde amíg

tömegben így képtelenkedik, addig egyénileg úgy a születés fénye, mint a hivatal hatalma és a holdak nagy száma előtt meg hasra veti magát; a míg az ő szája ize szerinti szabadságért tömegben még meg is verkedik, addig egyénileg az állam szabadságának, tehát az ő szabadsága forrásának feltételeit, az adót és katonát, ravaszúsága egész erejével igyekszik megvonni. Az ilyen nép most is csak jobbágy: ravasz, önző, irigy, lelkiismeretlen, a demokratikus erények iránt érzéketlen, következőleg a demokratikus államformára képtelen.

Aztán elv! Az elv komoly gondolkodásnak, komoly megfontolásnak a gyermeke, de a mely aztán állandó és következetes vezére akaratomnak, tetteinknek. Az elv, ha jó, egyszersmind igazságos is s egyenlő mértékkel mér mindenkinek. Ha például az én elvem az, hogy valakinek a presbyteriumban széklet és szavazatot csak a megválasztottság adhat, akkor ezen elvet nemcsak a tanítóra alkalmazom, hanem épen úgy a papra is. Már pedig én úgy tudom, hogy az a bizonyos „nép” papját nemcsak született presbyternek, de még született presbyterialis elnöknek is tekinti. E szerint ugyanazon választási tényben „demokratikus elv” és a tekintély előtti meghunyászkodás együtt hatnak; következőleg az elv egyenértékű az elvtelenséggel. Ugyan de hol is venné az a „nép” az elvet? Azt nem húz krajcárjával mérük.

Ott kong az üres hangok között ez is: „privilegisált presbyterek.” Ezen kifejezés az igazság elferdítése, az egyház rágalmozása. Tudtommal még idáig nem volt a presbyteriumokban más meg-

Mily nagy volt azonban csalódásunk, s mily kellemes meglepetésünk, midőn a feszes, félénk alakok helyett, — minőknek a főújszelem képzelné — otthonias fesztelenséget, s helyel-hellyel művészies színezetű jeleneteket láttunk.

A „Két fiatal özvegy”-ben a címszereplők már belépéseikkel megtették a közönségre azt a hatást, mely az egész előadás alatt folytonos jó hangulat s tetszésben nyilvánkozott. Németh Mariska — Caroline — az első jelenetben a pajzán civakodót a könnyelmű s talán épen ezért kedves özvegyet, a bírói szerepet, de különösen a szerelmi vallomást kierőszakoló csábító egy művész tanulmányával személyesíté. — Farkas Mariska a viszsza-vonuló s szerelmét titkoló özvegy nehéz szerepének adásában ügyességet mutatott; monológjaiban szavai helyel-hellyel művészi magaslatra emelkedett, s különösen az utolsó jelenetet a családottnak képzelt nő egész felindulásával adá. Zöldy János ur pedig egészen meglepte a közönséget, s többször hangos tetszés nyilvánításra ragadá. Kireleszku Gyula ur is igyekezett elegendeni szerepkörének.

S így az első darab előadása után már megvult nyerve a közönség, de annál inkább megvult nehezítve a második darabban a szereplők helyzete a mennyiben itt már várta a közönség az előzményekből a hasonló folytatást és véget. S őszintén, a várakozásnak elég volt téve.

A miniszterelnök bálja előadása komolyabb tanulmány s készütség nyomait hordá magán. Ujfalusi Gyuláné a világtól hátra maradt s mégis a magasabb körökben forogni kívánó, különösen leányát s mellette önmagát némi hiúsággal elöltintetni vágyó nőt a közönség tetszés nyilvánításai közt személyesíté. — Szakál Ilona a járatlan s nagy világgal ismeretlen, s ismerkedni nem is igen vágyó leányka igen előnyösen tüntetett elő, különösen a bál meghívás szokatlansága által keltett hangulatnak adott élénk kifejezést.

Főnagy Károly ur annyira híven adá a zsembe és fukar családapát s az ambíciós hivatalnokot, mint ez gyakorlott színészeknek sem sikerül mindíg. — Márki Lajos ur meg valószínű Tolla-gi volt, kivéve talán a szerelmi jelenetet, melyben előbbi könnyűségét nem láttuk.

Németh József, Zöldy János és Paulovitz Béla urak szintén a közönség tetszése közt játszák le szerepüket.

S most fogadják őszinte köszönetünket a szenvedők nevében, s legyen jutalmuk azon boldogító tudat, hogy az emberi hivatás legmagasabb céljának lévén eszközeivé, azt oly módon segítik elő, melyben egy nagy közönség sok elvezetést, ők maguk is sok kellemes órát, és a szenvedők sok nyugtot és vigaszt találtak.

nem választott tag, mint a pap, tanár és tanító. Sajátképen ezek sem meg nem választottak, mert hisz akiket az egyház szellemi élete vezéreül elválasztott, ugyanazokat minden erőltetett okoskodás nélkül azon testületnek is tagjává tette, amely az egyház szellemi életével is foglalkozik. No de ne helyezkedjünk ezen álláspontra, miután ez talán nem elég szembeszökőleg szilárd, hanem e helyet nézzük a gyakorlati életet magát s ennek alapján azt, hogy az említett hivatalnokok mennyire voltak „privilegisált presbyterek“ Sok helyen az egyház összes értelmiségét az egyházi hivatalnokok képviselik. Zárjuk ki ily helyeken ezeket a presbyteriumból, a presbyterium jóra való módon még megalakulni sem tud, nem ismeri még jogkörét sem, egy felsőbb rendelettel vagy egy új törvénnyel nem tud mit csinálni, választási jogát akár kebelében akár azon kívül ismeretsége korlátoltságánál fogva nem értesítheti, sőt még vagyona kezelésében is károsan botorkál. Zárjuk ki nevezetesen a papot, a szorosabb értelemben vett egyházi dolgok tengelyét, ezenkívül még legtöbb helyen az egyház számadóját; zárjuk ki nevezetesen a tanárt és a tanítót, akik a kebelbeli iskolaügynök hordozói és legjobb ismerői: akarhányszor jöhet a presbyterium azon csufos helyzetbe, hogy határozatot hoz, mely jogtalan, kivihetlen, romboló s mint ilyen csupán csak arra jó, hogy a presbyteriumot megbélyegezze. Tehát az egyházi hivatalnok nem úgy tekintendő a presbyteriumban, mint „privilegisált presbyter“, hanem mint oly hivatalnok, a ki egyházát e téren is köteles és jogosult szolgálani. Erre persze bizonyos presbyter azt mondja: „ha szükségünk lesz rá, majd megcítáljuk.“ Tanuja voltam egy ilyen megcítálásnak, és — senki sem jelent. De ha megjelenne is, vajjon a lealázólag megcítált ugyanazon lélekkel szolgál-e egyházának, mint a minővel szolgálna, mint a testület jogosult tagja? Ez azonban annak a bizonyos presbyternek latinul van mondva. Mindezekből nem következik, hogy, ha sok a helybeli tanár vagy tanító, mindnyájan benn legyenek a presbyteriumban, mivelhogy ezt az egyház érdeke nem minden esetben követeli; de az igen, hogy saját választottjuk által képviselve legyenek.

Nagyon sajnálom, hogy a szarvasi levél írója nem látta jónak jelezni, hogy azon „érdemek“ alatt, melyek az embert a presbyterségre alkalmassá teszik, miféle tetteket avagy tulajdonokat ért. Így magamra hagyatva nekem kell már most ezen érdemeket keresnem s kitennem magamat azon kellemetlenségnek, hogy szennyes indulatoknál állapodjam meg. Leszámítva ugyanis az újabb alakult presbyteriumok tiszteletreméltó kisebbségét, presbyteri kellékekül ezek látszanak követeltetni: gyűlölni az intelligenciát, nyomni a haladási szellemet, nyirbálni az egyházi hivatalnokok fizetését és tekintélyét, fumigálni úgy az egyházi, mint a világi felsőbbeségek rendeletét, merőben önkény és szeszély szerint hányni-vetni az egyház ügyeit. Szomorú, végzetes érdemek! Így ültetik át Madarászék veteményét az egyházi gyümölcsösbe; ezen vetemények ellenállhatlanul kúsznak fel a gyümölcsfákra, hogy porusaikat befogják, lélekzéseköt megakasszák. Csalhatatlan ut az egyházi élet meggyilkolására.

A „választottak“ kifejezésnek, illetőleg a választásnak is nagyon kétes értelme van. A választás egyéni véleményt feltételez úgy a választás céljáról, mint tárgyról. Ha nem ismerem a presbyterium célját, nem tudom, kit tartsak beleválasztani, következésképpen azon célra nem is választhatok. Ha mindemellett is jogomat gyakorolni akarván, szavazok; nem ítéletemtől, a mi nincs, hanem indulatomtól, vagy indulatom indítójától kérek tanácsot; mely esetben aztán nem az egyház céljának szolgáltatom a presbyterben eszközt, hanem az egyház presbyterialis institúcióját teszem valamely merőben egyháziatlan cél eszközévé. A dolog ezen folyamából érthető már, hogy hagyathattak ki némi presbyteriumból éppen azon férfiak, akik erkölcsileg, értelmileg, vagyoniilag az egyház színjavát teszik s hogy juthattak bele „érdem sze-

rinti választás“ alapján oly istenfélő barátjai az igazságnak, akik még papjuk kabátját is sajátuknak tekintik. Ily módon való megcsinálását a presbyteriumnak lehet nevezni bárhogy a világon; de a nemesebb értelmű „választás“ sehogysem illik rá.

Nem okozom a népet, mert a nép vezetetik Akadnak sötét célu, lelkiismeretlen emberek, akik a nép szenvedélyeivel üzérkednek, vakságával viszaélnek, hogy magoknak a nyers anyagból majd botot, majd lépcsőt faragjanak. Ámde míg ezt egyfelől annak a „népnek“ a menségére elismerem, másfelől nem is tartózkodom egy percig sem állítani, hogy azt a „népet“ akár a politikai akár az egyházi téren az igazság forrásának kürtölni legalább is — képtelenség.

Országgyűlési tudósítás.

Márc. 17. Széll Kálmán k. biz. előadó bemutatja jelentését az 1871-ik évi államköltségvetési t. javaslat tárgyában. — Szögyényi L. a Svéd-, Norvég-, Olasz- és Franciaországgal a büntetettek kiadására nézve kötött államszerződések, a fumei provisorium póthitele, és a pesti kir. ítélő tábla bíráinak szaporítása tárgyában. Pulszky A. a felmentett oktatásáról szóló t. javaslatot mutatja be.

Márc. 18. Napirend az 1871-ik évi államköltségvetési t. javaslat. Horn E. a budget tételeket hazugságnak mondja, mellyel a pénzügyi bizottság kénye-kedve szerint bánt el, figyelmezteti a házat és a pénzügyministert ezen tényre és óvást teszi, hogy ily minta a jövőben ne követessék. Széll K. Horn sulyos vádjaira felelve védi a pénzügyi bizottság eljárását különben ítélet hozatalra kőzte és Horn közt a házat kéri fel. Kerpály figyelmezteti Hornt, hogy csak egy tételt olvasván, tiszta fogalmat nem szerzett magának az egész budgetből — mit máskor sem szokott. Ellenészrevételei a ház helyeslésevel találkoztak. A külügyi tételnél. Irányi D. a kormány politikáját veszi bírálat alá és h. javaslatban kívánja kimondatni, miszerint a francia porosz háboruban követett eljárását a ház nem helyeselteti. Jókai Irányi ellenében helyesli a kormány politikáját, azt mondja tanuljunk Németországtól, mely 50 évig készült e nagy munkára. Simonyi E. pártolja Irányit. Tisza K. nem tudja, hogy Oroszország Ausztria Magyarországot eltiltotta volna a háborútól, de ha valóban így állna is, nagyon lealázónak találja azt az országban elmondatni. Kövessük külügyi politikánkban az eddigi ovatosságot, de szervezkedjünk belül úgy, hogy ha megtámadtatnánk elég erősek legyünk az ellent véres fejvel kikergetni.

Mart. 19. Babes Vince kijelenti, hogy a porosz-francia háboru kezdetétől fogva mindig a beavatkozási politika mellett volt, Csaki Tivadar a be nem avatkozás politikáját pártolva, reméli, hogy az állandó sereg el fog töröltetni s helyette a polgári katonaság rendszere behozatni. Kalla y Ödön helyesli a kormány külügyi politikáját, s figyelmezteti, hogy ez uton maradjon továbbra is. Ürményi Miksa szerint semlegességünk az utóbbi háboruban a porosz-orosz barátságot szünteté meg. Schwarz Gyula helyesli a kormány külügyi politikáját Irányi Dániel határozati javaslata ellenében. Andrassy m. elnök, Irányinak felelve, elmondja, hogy a háborura igaz, hogy nem voltunk készen, bennünket megleptek az események, de éppen úgy tudtuk folytonosan azt, s azt constatólom, hogy Oroszország még sokkal kevésbé volt készen s így tökéletesen hiányzott azon fizikai erő, mely e tekintetben Ausztria-Magyarországot tilalom alatt tartotta volna.

Franciaországi események.

A porosz embertelenségnek úgy látszik nincs határa s a béke szentsége csak üres frázis, meg nem alkotható fogalom; a fosztogatások, a rablással egy színvonalon álló zsarolások még mindig napirenden vannak. A francia kormányhoz tömegesen érkeznek a panaszok a poroszok requisitója miatt, s roueni érsek palotáját a szó szoros értel-

mében kirabolták a művelt Németország győzmes katonái, a bagneuxi maire egy hirdetőment bocsátott ki, miszerint községében a poroszok által lopott roppant mennyiségű butor darabok hagyattak hátra, mivel nem tudták tovább szállítani azokat, felhívja tehát a tulajdonosokat, hogy holmijokat reclamálják, ily virágokat is szednek a babér-koszorúhoz; — s így a békekötés után csak annyiban változott a helyzet, hogy a porosz katonaság most ellenállás nélkül folytatja hét hónapi nemes műve befejezését.

Azonban a jó indulatot éppen nem lehet megtagadni Vilmos császár katonáitól; a párisi zavarok elnyomására egész barátságos módon ajánlák fel közreműködésüket, hanem hogy a francia kormány ily jószívű ajánlatot nem fogad, nem fogadhat el, az nagyon természetes.

Napoleon excsászár csakugyan elhagyta fogóságát és Wilhelmsöhéből Kasselbe ért, hol a katonaság zenével és ünnepélyességgel fogadta — de gondoskodtak arról is, hogy a nép távol legyen tartva. Így hát csak a Vilmos császár katonái tisztelegtek az excsászárnak.

Egyébiránt, hogy Franciaország mit tart felőle, leginkább kitűnik abból, hogy nem csak a republikánusok vetik meg, de a conservatív és monarchista „Journal des Debats“ következőleg nyilatkozik kiáltványáról:

„A sedani csatavesztő nem tudja magát beletalálni abba, hogy Franciaország képviselői megszavazták letevését, sőt tiltakozott ezen a közérkölciség s józan észnek nyújtott elégtétel ellen. III. Napoleon azt képzei, hogy Franciaországban a wilhelmsöhéi fogoly iránt még ugyan azon érzelem uralkodik, mint a hámi fogoly iránt.

Elfeleli, hogy a plebiscitumok, s a nemzetgyűlés szavazata között egy örült háboru fekszik, mely bűnös könnyelműséggel kezdetett meg, még megfontolhatlanabb ostobasággal folytatott, hogy egy oly szerencsétlenséggel végződjék, mely példa nélküli történelmünkben A Bonaparte név Franciaországra nézve az örökös háborut, a vereséget, az invasiót és azon terület szétdarabolatását jelenti, melyet a Bourbonok, a köztársaság és Lajos Fülöp szereztek vagy oltalmaztak meg. Képzelteti-e mindezekután Napoleon, hogy neve mely egymagában annyi balsorsot jelent, csak árnyékával bírjon is még a népszerűségnek Franciaországban?“

A Svájcba szorult francia katonák megindultak hazafelé, és egy berni távirat szerint 54 ezer indult el 17-én.

Legújabbak.

Páris, márc. 19. A kormány által a Montmartre ellen intézett támadás teljesen meggyusult. Lecont tábornok a felkelők kezébe esett, kik agyonlövésselel fenyegetik őt, ha föltételeik el nem fogadhatnak. Egy századost saját közemberei megölték. Az összes sorkatonaság átment a felkelőkhez.

Páris, márc. 18. (Este.) Az „Avantgarde“ nevű lap írja: A montmartrei fölkelők agyonlőtték Lecomete és Thomas tábornokot; Vinoy főtábornokára, minden sorhadi csapatall és csendőrséggel a Szajna bal partjára vonult, s a rend helyreállítását a nemzetőrségre bizta; a boltok zárva vannak, az omnibusz-közlekedés beállítottatott, a külvárosokban barikádok emeltetnek.

Páris, márc. 19. A „központi bizottság“ a Hotel de Villeből két vértezett proklamációt bocsát ki, amelyekben a nép Commune-választásra hivatik föl, s az áruló kormány letételével a mandatumoknak a nép kezébe visszahelyezése ígértetik, hogy így a valódi köztársaságot a nép megállapithassa, addig pedig a „központi bizottság“ a nép nevében megszállva tartja a Hotel de Ville-t.

Brüssel, márc. 19. Az „Independance“ egy Párisból, 18-ika estéjéről keltezett távirata jelenti: A Hotel de Ville elfoglaltatott; a Commune proklamáltatott; a ministerek a csendőrség őtalma alatt vannak összegyűlve.

Páris, márt. 19. A Párisban levő ministerek-

nek egy, a párisi nemzetőrökhez intézett egy proclamációja az ugynevezett „központi bizottság“ eljárását, a mely bizottságnak egy tagjáról sem tudni, hogy kicsoda, olyannak bélyegzi, minő csak Páris, Franciaország és a köztársaság ellensége lehet. A proclamáció felhívja a nemzetőröket, hogy csoportosuljanak a kormány és a nemzetgyűlés mellé.

Páris, márt. 18. (Déliben.) A következő proclamáció függesztetett ki az utcákra: Polgárok! Páris népe lerázta az ígát, a melyet nyakára tenni megkísérlének. Ama szenvedélyes kiáltás, mely bízva hatalmában, félelem és provokáció nélkül fogadta azon szemtelen haszonlesőket, kik a köztársaságot meg akarták semmisíteni, viszhangra talált hadseregbeli testvéreink keblében is, a kik ma már szintén nem akarják elvenni tőlünk szabadságaink szent tulajdonát; köszönet mindnyájoknak. Kelt a Hotel de Villeben márt. 19. aláírva: a nemzetörök központi bizottsága.

Jegyzőkönyv.

Békésmegye bizottmányának Tomcsányi József főispán ur ő méltóságának elnöklete alatt, márc. 20. s következő napjain tartott közgyűléséből.
(Tagok nagy számmal.)

Főispán ur üdvözlőlvén a szép számmal egybegyűlt bizottmányt, meleg szavakban ad kifejezést ama fájó érzetnek, melyet Eötvös József minister halála keltett minden hazafias kebelben, s e fájdalomnak jegyzőkönyvileg is leendő kifejezését indítványozván az közhelyesséssel meg is történik.

Olvastatott a megye első alispánjának jelentése, mely általában megnyugtatólag tünteti fel a megye helyzetét, — a megye több községét fenyegető árvízveszélyek annyira elmúltak, hogy nagyobb mérvű rombolásnak már nincsenek kitéve. — A januári rendkívüli veszélyek alkalmával első alispán kezelésére bizott összegek elhelyezését a bizottmány helyeselve, utasítja a számvevői tisztséget, miszerint ezen kiadásokat rendszerezve terjessze a ministerium elé. — És hogy vizsgálja meg nevezett tisztség, mely községek képesek visszafizetni az elfogadott összeget, s hogy a fenmaradt anyagok conserválását az illető községnek köteleességévé tegyék.

Olvastatott a másod alispán jelentése a törvényes évnegyedes működéséről, mely szerint a mai napig 1125 polgári, 1645 telekkönyvi 53 büntügyi db. intéztetett el; — elintézetlen maradt 576 polgári, 257 telekkönyvi és 7 büntügyi db. — Rajner Pál minister értesíti a megye közönséget, miszerint betegeskedése miatt a belügyministerium vezetésétől visszalépett, egyszersmind köszönetet mond a megyének tanusított hazafias közreműködésért a közgazdatiszterén. Dr. Pauler Tivadar és Toth Vilmos tudatják, hogy legmagasabb helyről miniszterekké lettek kinevezve, s felkéri a megye közönséget, hogy feladatuk megoldásában nyújtsanak segéd kezét és támogassa őket fáradozásaikban. — Rajner Pált gyengélkedése okozta távoztával a ministerium állásáról a megye közönsége a részvét fájó érzetével kíséri, — valamint az ujonnan kinevezett minisztereket áldásos működésükben támogatni a megye közönsége hazafias köteleességének ismerend, s a miniszterek ez értelemben szerkesztendő megkereső levélben fognak értesíteni.

Olvastatott a belügyministerium leirata Gyula város lakóinak egyrésze által beadott új község alakítása iránti kérvényre, melyben válaszólag elfogadja a megye bizottmányának e tekintetben kikért s felterjesztett véleményét, mely szerint új község alakítása, nem csak célszerűtlen, de egyszersmind kivihetlen is.

(Folytatjuk.)

Ujdonságok.

— Az évnegyed vége felé közeledvén, felkérjük negyedéves előfizetőinket, hogy előfizetéseiket még annak idején megújítani sziveskedjenek. E célra vidéki

előfizetőinknek, mint célszerű módot, a postai utalványt ajánljuk igénybe venni.

— A helybeli takarékpénztár f. hó 19-én tartott évi nagygyűlésén a választmány következőleg alakított meg szavazatok aránya szerint. Szánthó Alajos, Ambrus Lajos, Kalmár Mihály, Cingulsky József, Farkas Zsigmond, Fónagy Károly, Hajóssy Ottó, Keblovszky Lajos, Dr. Kovács István, Ladies György, Hoffman Mihály, id. Mogyoróssy János, Kliment Gyula, Urbanetz Vilmos, Zöldy János, Bodoky Lajos, Major József, Moldovány Alajos, Moldovány Gyula, Szigeti Lajos, Farkas Béla, Aleser János, Neumann József, Baranovits Gergely, Dobay János, Erkel János, Nogál László, Ormos János, Keller Imre, Janó Sándor. — Részletes tudósításunkat ígéretünk szerint közbe jött akadály miatt most nem adhatván, jövő számunkban fogjuk azt bővebben közölni.

— Uj-Kigyóson olvasóköri van alakulóban, melynek alapszabályai a belügyministeriumhoz már fel is terjesztettek jóváhagyás végett.

+ Csabán a régi városház helyére új és nagyobb házat fognak építeni, a jelenlegi, ugy nevezett „új városháza“ helyiséget pedig az életbe léptetendő járás bíróság helyiségeül ajánlotta fel a város.

— Deckner Sarolta a hírneves hegedűművésznő, több oldalról nyert meghívásnak engedve, mai napon Aradról Csabára volt menendő, hangversenyezni. Irigyeljük a csabaiak e nem mindennapi műélmét, melyben a művésznő Gyulát is részletthetné.

Irodalom.

— Lapunk mai számához van mellékelve a legszébb magyar képes-szépirodalmi folyóirat, a „Magyarország és a nagy világ“ előfizetési felhívása. Mi, kik e lap számát feszült érdekléssel kísérjük, a felhívás következő szavait csak megérősíthetjük:

„Szószaporításnak tartjuk arról beszélni, mit adtunk a lefolyt évnegyedben s hogy mint feleltünk meg ugy a várakozásnak, mint ígéréteinknek.“

Minden száma e lapnak tükrö a világeseményeknek, s legtisztább viszhangja a jelen történelemnek. Jankónak ép oly szeretetrel méltó, mint művészi kivitelű életképei, ugy a többi kitünő metszetek egyaránt lekötik figyelmünket.

Az utolsó előtti számban a következő rajzokat találjuk: Bogovics Imre, a horváth-szlavon miniszter-tanácsos élethű arcképe; a háborúból haza tért zuáv, amint családjának és ismerőinek mesél; a falusi borbély (egyike Jankó legsikerültebb képeinek); párisi mézszárszék a katasztrófa előtt és után; egy bomba rombolása egy Páris melletti nyaraló termében; két képet Róma őskorából; (a hason című általános föltűnést okozó műhöz) végre a „magyar Himnusz“ szövegbe nyomott hangjegyekkel s jellemző eszményi rajzokkal, mely első e nembeli kísérlet. A zenerovat megérdemli, hogy minél határozottabban pártoltassék a közönség és műveltesék a kiadók részéről.

Az 12-ik (legutóbbi) szám gazdag szövegében nyomott képek: A pesti közmunkatanács vezérfiainak eszmény-körrajzolatokkal díszített arcképei, u. m. Tisza, Reitter és Ország; a jövő Pest 4 gyönyörű látképével, és az építendő posta- és táviratépülettel; gyászoló franciák; s végül a német birodalom császárjának, és a többi német fejedelem 15 hatásosan rajzolt arcképcsarnoka.

E száraz statisztikai adatok elősorolása maga legjobban ajánlja ama lapot, mely ugy szövegre, mint képei tekintetében minden hasonirányu társa fölött magasan áll.

A közönség nevében köszönet a kiadóknak és szerkesztőnek, hogy oly kevés, negyedévre csak 2 forint előfizetési árért, ez árba még egy nagyszerű s hatásos jutalomképet: („Az 1870—71 évi háboru és béke emléklapja“) is bele számítva — annyi erélyt és áldozatkészséget fejtenek ki.

— Továbbá ugyancsak mai számunkhoz csatolva küldjük szét a „Kis Lap“ című képes gyermeklap előfizetési felhívását is. Előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Ehez hasonló vállalat a „Kis Tükör“ című gyermek folyóirat, melynek mutatványszáma hozzánk beküldött, Előfizetési ára ugyan az mi a „KisLap“-é. Ajánljuk az utóbbival együtt a szülők és tanítók figyelmébe.

— Végül fölemlítjük az Angol nyelv levél szerinti önképzés című szerkesztőségünkhez beküldött füzetet, mely vállalatnak első két füzetéről lapunk egyik közelebbi számában már dicsőreleg megemlékezünk. E levelek 30 kr-áival ifju Csáthy Károly debreceni könyvtáránál rendelhetők meg.

Vegyes hírek.

Huszárezredek hazatérése. Legfelsőbb meghagyás folytán közelebb az összes magyar huszárezredek Magyarországra térnek vissza s az itt állandósuló más lovas ezredek az országból kivonulnak. A kivonulást a Pesten állomásozó 3-ik dragonyos ezred kezdi meg, melynek e hó 25-éig már Bécsben kell lennie s ezt, az eddig Érsekújvárt állomásozott huszárezred váltja fel.

Bobory Károly mint plebánus. A „Jászkun-ság“ írja, hogy a derék nagykatái volt földesurak, gróf Keglevich Béla kegyuri jogainak reájok ruházása folytán Bobory Károlyt, a szabadelvi papot s országgyűlési képviselőt választották meg lelkészül.

Rettentő szerencsétlenség történt f. hó 10-én a francia nyugati vaspályán, Páris és Versailles között. Egy porosz sebesülteket és betegeket szállító vonat ment francia vasúti hivatalnokok vezetés alatt Le Mansból Pantinba. Ezen vonat 32 waggonból állt, melyek mindegyikében 20—25 ember volt. 7 óra tájban, midőn a vonat a putauxi indóházba robogott, észrevette a vonatvezető, hogy a sineken egy elkésett mozdony áll. A vezetnök rögtön intézkedéseket tett a vonat megállítására, s az indóház felügyelője is megtette a szükséges jeladásokat. E pillanatban egy tehervonat jött rohamos sebességgel, mely a sebesülteket szállító vonat után indított utnak s roppant erővel ütdött hozzá. Ez összeütközés irtozatos volt. A 32 kocsi közül 19 a bennülökkel együtt összezuzatott; a tehervonat mozdonya s az első öt vagy hat kocsi szintén összeromboltatott. A francia hivatalnokok, kik a vonatot vezették, nem sérültek meg. A mozdonyvezető és a fűtő csak erős lökést kaptak. A szerencsétlenség első híre a párisi igazgató rögtön egy külön vonatot fűtetett s 10 óra 40 perckor orvosok és társulati egészségügyi hivatalnokok kíséretében a szerencsétlenség színhelyére érkezett. Egy helyi lap 500 halotról beszél, hiteles adatok azonban még nincsenek.

Gazdászat, ipar és kereskedelem.

A kukurica zöldjében törve, a csalamadé zöldjében betaposva.

Harmadéve leirtam és ajánlottam, hogy a kinek módjában van, a kukuricát jól kifejlődött, de még éretlen korában, tehát augustus végével, vagy september elején, bátran, száraztól kivágathatja, hogy e szerint a mag is sulyos, szép lesz, hogy gyenge kukurica nem marad, hogy kevesebb benne a kár, mintha végig lábán hagyatják, hogy a szár több és jobb takarmányt ad, hogy a munkája többnyire jó időben mehet végbe, hogy a tarló legelőnek elébb felszabadul, hogy a szántást korábban elkezdhetni.

Az eljárás röviden ismételve abból áll, hogy a szárat kivágva, sorban keresztbe rakjuk, ugy, hogy, az többnyire a kupacokon fekdűjék, a sorok ne legyenek csomósak, hanem egyenlően ritkásan elterítve. Az így elterített száron a kukurica 8—10 nap alatt teljesen megszárad és szárán hántható s az és a szár behordható.

Az az ellenvetés tétel, hogy ha az eső megveri, a lefektetett kukurica megromlik. Ez nálam 1869-ben fényesen megcáfoltatott. Volt ugyanis akkor kukuricám, mely majus legvégén vettéven, Szt.-Mihálykor volt még csak főzhető fokán. Ezt is zöldjében leterítetttem, valamint korábban a többi, elkezdte az eső verni s verte három hétig, tehát nem egy eső és — a kukurica kissé halványabban, mint a többi — de teljesen megért, góréba rakatott. Összes kukuricám télen át a góréban épen maradt és — köble a kettős v. mázsát megütötte. Quod erat demonstrandum.

Szóltam arról is, hogy a csalamádét legcélszerűbb zöldjében gödörbe taposni s földdel szépen felhalmozni.

Évek óta készíttem csalamádémat így elrakni, de sohase volt őszig is elegendő, tehát az elrakásra a sor nem kerülhetett, pedig a gödör is meg volt neki ásva.

Valahára tavaly 38 szekérrel betaposattam, a gödröt e napokban felnyitattam és — az eredmény a legkivánatosabb, a csalamádé a legszebb

színű (zöld, különben meg szokott barnulni), jó savanyu szagu és a jószág jóízűen falja.

Most hát az eljárást saját tapasztalásom után is igen ajánlhatom.

Az eljárás itt is egyszerűen a következő: a csalamádé — persze melyet télire szántunk — levágatják, 2—3 napig fonyasztatik (Nyitrában fonyasztani szokás, én a kasza alól egyenesen a gödörbe hordattam), aztán behordatják és az előre elkészített garádba jól betaposztatik; és a garád földjével élesre betakarítatják.

A gödör 1—1'2' mély, felül 2 öl, az alján 1'4' széles legyen, nyújtható szükség szerint, de emelkedettebb helyen, hol a víz megállani nem szokott.

A csalamádét földszin fölött 3—4' magára kell felhalmozni, csak úgy laposan, a föld azt mind benyomja a garádba.

Midőn a berakás bent már annyira haladt mindig erősen taposva — hogy az a földszint elérte, már ekkor az iga jó, ha végösszában keresztljár rajta. A beföldelés közvetlen és bőséges legyen s óvni kell azt a behorpasztásoktól.

A takarmány mondom így kitünővé lesz, míg ha kint szárítjuk, többnyire megromlik s vele sokkal több a dolog, a költség.

A fogyasztás csak úgy történik, mint a kazlaknál keskeny padkánkint, a többi mindig leföldelve marad. Tudok közeli esetet, hogy az így betaposott takarmány két év mulva fogyasztatott és ép s jó volt. Lehet így más zöld takarmányt is szintugy betaposni, herét, kölest, muhart stb.

Shokták sóval vegyíteni, a mi természetesen még kitünőbbé teszi a takarmányt és valószínűen állandóbbá is.

Reök I.

Piaci tudósítás.

Csaba, mart. 18. A mai árak következők voltak: buza 86 fontos 5 frt 50 kr, 85 fontos 5 frt 25—40 kr, 84 fontos 5 frt 20—30 kr, — kukorica: 2 frt 10 kr, — árpa 2 frt 10 kr mérőnként.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

KELLER ÉS ZSITVAY

selyem és női divat-kelme raktárunkban

25)

PESTEN

3—22

Szervitater 6-ik szám.

A legújabb selyem, gyapju és gyapot női divatkelmék,

KÉSZ NŐI RUHÁK,
ÉS MINDENFÉLE FELÖLTÖK,

valamint több más női divateikkek

dús választásban és lehető jutányos áron kaphatók.

Saját szabóműhelyükben készíttetnek ruhákat a legújabb divat szerint gyorsan, izlésteljesen és jutányos árak mellett.

Kelmeminták vidékre készséggel küldetnek, a megrendelések pedig kiváló figyelemmel és gyorsan hajtatnak végre.

Lyoni selyem-kelmékből gyári raktár.

PRAGER LIPÓT

Pest, váci ut 8. sz.

ajánl legjutányosabban: pesti gőzmalom lisztet, amerikai, kelet-indiai és olaszországi rizst, különféle kávét, borsot, fahéjt, legfinomabb tábla- és bogyo gépolajat, angol sodát, eukorfélét, rum és liköröket, és különféle itt nem nevezett gyarmatárakat biztosításával a legkészségesebb szolgáltnak.

9—10

Árverési hirdetmény.

A gyulai szolgabíróóság részéről ezennel közhírré tételik, miszerint Fábry Márton gyulai ügyvéd és felperes részére A. Pap József, D. Nagy István és G. Szilágyi Sándor gy.-vári lakosoktól bíróság lefoglalt és lezálogolt következő ingóságok, jelesen: több rendbeli szoba és konyhabeli butorok, ágyneműek, szekerek, lovak és sertések elárverelésére határnapul f. évi mart. hó 25-dik napjának d. e. 9 órája Gy.-Vári községében alperesek lakásánál kitűzetik, mire a venni szándékozók azonnali készpénz fizetés mellett ezennel meghívtnak.

Kelt Gyulán febr. 26. 1871.

26) 3—3

Bandhauer György
végrehajtó bíró.

25 öl tüzi nyárfa Gerendáson
eladó értekezhetni **Uhrinyi**
István urnál B.-Csabán.

30)

1—2

Az első magyar

gyapjumosó- és bizományi részvénytársaság Pesten,

f. évi aprilhó 1-én harmadik nyári idényét kezdi,

átvállal bármily mennyiségű nyírott bőr- vagy timárgyapjut zsiros vagy mosott állapotban, gyári mosásra és bizományi eladásra. A folyton növekvő követeléseknek megfelelőleg, a gyár az új berendezések és javítások folytán, minden 24 órában 350—400 mázsza zsiros gyapjut megmosni képes. E szerint még a legnagyobb tömegek beérkezése idején sem fog bármily gyapjumennyiség 3—4 héten felül mosatlanul maradhatni. A mosott gyapju eladása a legrövidebb idő alatt történik. A mult évi forgalom gyarapodása által (1869-ben 30,000 m., 1870-ben 38,000 m.) 1871-re az árszabást következőkép leszállítottuk:

29) **Mosatási díj:** { hátonmosott gyapjuért netto vámmázsánként 4½ frt (1870-ben 5 frt.)
timár-gyapjuért „ „ 3½ frt (1870-ben 4 frt.)
zsiros-gyapjuért „ „ 3 frt (1870-ben 3 frt.)

1—2

Mellékdíjak: azaz biztosítási, átvevési és átadási díjak, összesen brutto-mázsánként 10 kr. (1870-ben 20 kr.) **Raktározás:** az elkészítés után brutto-mázsánként és naponként ½ kr. (1870-ben 1 kr.) **Eladási százalék:** a brutto-bevételből 1%, és ha ügynök eszközli, ½% **Courtage.** Zsákok: a mosott gyapjuhoz általunk adatnak és a legolcsóbban számíttatnak, a piszkos gyapjuval érkező zsákok visszatadnak. **Előlegezéseket** olcsó kamattal mellett adunk mihelyt a gyapju beérkezett, egyszerű írásbeli megkeresésre, szerződésekre is adunk előlegeket. Tervsorozatok kívánatra bérmentesen küldetnek.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

AZ IGAZGATÓSÁG.

Gyulán, Dobay János könyvnyomdája. 1871.